

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

43537

Aşağıdaki sorularımın **Milli Eğitim Bakanı Yusuf TEKİN** tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

C. Otl

Çiçek OTLU

İstanbul Milletvekili

Bir Arada Yaşarız Eğitim ve Toplumsal Araştırmalar Vakfı'nın (BAYETAV) yayımladığı "Kurşuna Karşı Bir Öğün" raporu, kurşun maruziyetinin yaygın ve ciddi bir halk sağlığı sorunu olduğunu ortaya koymaktadır. Rapora göre, Türkiye'de kandaki kurşun seviyesi risk sınırını aşan çocuk sayısının 650 bin ile 6,3 milyon arasında olduğu tahmin edilmektedir. Üstelik bu tehlike yalnızca sanayi bölgeleriyle sınırlı olmayıp gıda kaplarından oyuncaklara, boyalardan kozmetik ürünlere kadar günlük yaşamın pek çok alanına yayılmış durumdadır.

Çocuklar, fizyolojik ve davranışsal özellikleri nedeniyle kurşuna yetişkinlerden çok daha fazla maruz kalmaktadır. Kurşun, çocukların beyin gelişimini doğrudan etkileyen en güçlü nörotoksik maddelerden biridir. Bilim insanları kurşunun güvenli bir maruziyet düzeyi olmadığını, en küçük miktarların bile çocuklarda IQ düşüklüğü, dikkat eksikliği, öğrenme güçlüğü, davranış sorunları ve gelişim geriliği gibi ciddi sonuçlara yol açabildiğini belirtmektedir.

Kurşun maruziyeti sorunun en çarpıcı boyutlarından biri ise eşitsizliktir. Yoksulluk, yetersiz beslenme ve altyapı sorunları kurşun maruziyetini katlayarak arttırmaktadır. Yetişkinlerde yüzde 3-10 arasında olan kurşun emilimi, çocuklarda yüzde 40-50'ye kadar çıkabilmektedir. Ayrıca Raporda, metal gıda kaplarının %67'sinde, seramiklerin %53'ünde, boyaların %70'inde, oyuncakların %29'unda, kozmetik ürünlerin tamamında, baharatların %25'inde kurşun tespit edildiği belirtilmektedir. Çocuklar yalnızca kurşuna değil; pestisitler, PFAS ve metilciva gibi diğer zehirli maddelere de aynı anda maruz kaldıklarından bu durum toplam etkiyi daha da ağırlaştırmaktadır.

Raporda; ücretsiz okul yemeği, temiz içme suyuna erişim, kurşun düzeylerinin düzenli takibi, riskli bölgelerde altyapı iyileştirmeleri, kurşun içeren ürünlerin sıkı denetimi çözüm önerisi olarak sunulmaktadır. Özellikle ücretsiz okul yemeği ve temiz su, yalnızca beslenme desteği değil; aynı zamanda kurşun emilimini azaltarak çocukların sağlığını ve öğrenme kapasitesini koruyan kritik bir kamu politikası olarak öne çıkmaktadır.

Dünya Sağlık Örgütü; Çocuklarda beslenmeyi, büyüme ve gelişmenin temel belirleyicisi olarak kabul etmekte ve yetersiz beslenmeyi çocuk hakları ihlali olarak değerlendirmektedir. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme çocukların mümkün olan en yüksek sağlık standardına ulaşma hakkı olduğunu ve yeterli ve besleyici gıdaya erişim devletin sorumluluğunda olduğunu belirtmektedir. Anayasa'nın 41. maddesi çocukların sağlıklı gelişimi için gerekli tedbirleri almayı devletin sorumluluğu olarak tanımlamıştır. Çocuklar için beslenme tedbirleri alınmasını sosyal devlet olmanın da bir gereğidir.

Bu bağlamda;

- 1- Kurşun ve benzeri toksik maddelerin öğrencilerin bilişsel gelişimi ve okul başarısı üzerindeki etkilerine ilişkin yürüttüğünüz herhangi bir araştırma var mıdır? Var ise kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?
- 2- Türkiye genelinde okulların binalarında kullanılan malzemelerde kurşun içeriğine yönelik araştırma yapılmış mıdır?
- 3- Okullarda kullanılan oyuncak, kırtasiye ve diğer eğitim materyallerinin toksik madde içerip içermediğine ilişkin denetimler var mıdır?
- 4- Öğrencilerin yetersiz beslenmesine yönelik yürüttüğünüz bir program bulunmakta mıdır?
- 5- Tüm öğrencileri kapsayan genel bir ücretsiz öğle yemeği uygulamasına yönelik bir planınız var mıdır?
- 6- Okullarda öğrencilere sunulan içme suyunun güvenliği düzenli olarak denetlenmekte midir? Gerekli analizler yapılmakta mıdır?
- 7- Okul binalarında bulunan eski su tesisatlarının yenilenmesine yönelik bir çalışmanız var mıdır?
- 8- Öğrencilerin sağlıklı ve güvenli ortamlarda eğitim almasını sağlamak amacıyla ilgili kurumlarla iş birliğiniz var mıdır?
- 9- Kurşun ve diğer toksik maddelere maruz kalmanın eğitimde başarı farklarını artırdığı yönündeki bilimsel bulgular doğrultusunda geliştirdiğiniz bir eylem planı var mıdır?
- 10- Öğrencilerin sağlığını ve bilişsel gelişimini korumaya yönelik etkin politikalar üretecek misiniz?